
Трибуна Молодого Вченого

УДК 336.14:352:338.23:330.341.1

Л. В. ГОРБАЙЧУК,
аспірантка Інституту держави і права
ім. В. М. Корецького НАН України

**МІЖБЮДЖЕТНИЙ ТРАНСФЕРТ ЯК ІНСТРУМЕНТ
ФІНАНСОВО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДОХОДІВ
МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ**

У статті проаналізовано визначення сутності поняття «міжбюджетний трансферт» з наукової точки зору та відповідно до чинного бюджетного законодавства. Виявлено основне призначення міжбюджетних трансфертів – здійснення фінансового вирівнювання з метою регулювання доходів місцевих бюджетів. Проаналізовано зміни в бюджетному законодавстві, які стосуються встановлення видів міжбюджетних трансфертів. Придільено увагу результатам сучасного етапу законотворчої роботи щодо удосконалення бюджетного законодавства в частині регулювання міжбюджетних трансфертів. Узагальнено питання, з яких найчастіше ініціюються такі законопроекти. Визначено перспективи подальшого використання міжбюджетних трансфертів як інструменту фінансово-правового регулювання доходів місцевих бюджетів.

Ключові слова: бюджетна система, міжбюджетні відносини, міжбюджетні трансферти, державний бюджет, місцеві бюджети, бюджети місцевого самоврядування, Бюджетний кодекс України.

Горбайчук Л. В. Межбюджетный трансферт как инструмент финансово-правового регулирования доходов местных бюджетов

В статье проанализированы определения сущности понятия «межбюджетный трансферт» с научной точки зрения и в соответствии с действующим бюджетным законодательством. Выявлено основное предназначение межбюджетных трансфертов – осуществление финансового выравнивания с целью регулирования доходов местных бюджетов. Проанализированы изменения в бюджетном законодательстве, касающиеся установления видов межбюджетных трансфертов. Уделено внимание результатам современного этапа законотворческой работы относительно усовершенствования бюджетного законодательства в части регулирования межбюджетных трансфертов. Обобщены вопросы, по которым чаще всего иницируются такие законопроекты. Определены перспективы дальнейшего использования межбюджетных трансфертов как инструмента финансово-правового регулирования доходов местных бюджетов.

Ключевые слова: бюджетная система, межбюджетные отношения, межбюджетные трансферты, государственный бюджет, местные бюджеты, бюджеты местного самоуправления, Бюджетный кодекс Украины.

Gorbaichuk L. V. Inter-budget transfers as an instrument for financial and legal regulation of local budgets

The article analyzes the definition of the essence of the concept of «inter-budget transfers» from a scientific perspective and in accordance with the budget legislation. It found that the basic purpose of inter-budget transfers are the implementation of financial equalization to regulate the incomes of local budgets. In the context of the topic analyzed changes in the budget legislation concerning the establishment of types of inter-budget transfers. Paying attention to the results of the contemporary stage of the legislative work on the improvement of the budget legislation regarding to the regulation of inter-budgetary transfers. Summarized the issues on which such bills most often are initiating. Identified the prospects of further use of inter-budget transfers as an instrument for financial and legal regulation of local budgets.

Key words: budget system, inter-budget relations, inter-budget transfers, the state budget, local budgets, local government's budgets, the Budget Code of Ukraine.

Останнім часом особливої актуальності набуло питання формування та реалізації державної регіональної політики, спрямованої на створення умов для збалансованого соціального та економічного розвитку держави та її регіонів, підвищення рівня життя та забезпечення соціальних стандартів для кожного громадянина. Відповідно до частини третьої ст. 142 Конституції України «держава бере участь у формуванні доходів бюджетів місцевого самоврядування, фінансово підтримує місцеве самоврядування»¹. Водночас, у частині першій ст. 62 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21 травня 1997 р. № 280/97-ВР зазначається, що «держава фінансово підтримує місцеве самоврядування, бере участь у формуванні доходів місцевих бюджетів... Вона гарантує органам місцевого самоврядування доходну базу, достатню для забезпечення населення послугами на рівні мінімальних соціальних потреб»². Із зазначеного виходить, що одним із завдань бюджетної політики як на пряму економічної політики держави є «забезпечення соціальної справедливості при перерозподілі національного доходу» відповідно до частини першої ст. 10 Господарського кодексу України від 16 січня 2003 р. № 436-IV³, що передбачає рівномірне фінансове забезпечення надання соціальних послуг, гарантованих державою, громадянам на всій території України. Практична реалізація цього завдання здійснюється шляхом бюджетного регулювання з використанням механізмів фінансового вирівнювання, основним інструментом якого є міжбюджетні трансферти.

Міжбюджетні трансферти та їх правове регулювання в Україні стали предметом досліджень багатьох учених-юристів та економістів – І. С. Волохової, Л. К. Воронової, М. А. Гапонюка, В. М. Гейця, О. П. Гетьманця, О. Б. Заверухи, І. О. Луніної, О. А. Музики-Стефанчук, В. П. Нагребельного, А. А. Нечай, В. М. Опаріна, О. П. Орлюк, П. С. Пацурківського, Н. Ю. Пришви, В. М. Федосова, В. Д. Чернадчука, С. І. Юрія, Н. Я. Якимчук та ін. Однак з огляду на динамізм фінансово-економічних відносин у сучасних умовах потребує уваги питання законодавчого забезпечення використання міжбюджетних трансфертів як інструменту регулювання доходів місцевих бюджетів.

Метою статті є характеристика змісту міжбюджетних трансфертів як інструменту фінансово-правового регулювання доходів місцевих бюджетів та

обґрунтування пропозицій щодо удосконалення відповідного законодавства на сучасному етапі.

Міжбюджетні трансферти як основна форма реалізації міжбюджетних відносин спрямовані на збалансування й вирівнювання фінансової спроможності відповідних бюджетів. Необхідність їх застосування зумовлена тим, що в системі публічних фінансів при розподілі податків і функцій між рівнями держави виникають вертикальний і горизонтальний дисбаланси, які можуть бути подолані шляхом передання коштів від державного бюджету або місцевого бюджету до бюджетів нижчого рівня. Міжбюджетні трансферти, таким чином, являють собою систему фінансових відносин між державним і місцевими бюджетами різних рівнів, між місцевими бюджетами та суб'єктами господарювання й домогосподарствами з приводу планування, формування, розподілу і використання бюджетних ресурсів і контролю за їх витрачанням. Це – організаційно-правова форма мобілізації частини фінансових ресурсів бюджетів одних рівнів у розпорядження бюджетів інших рівнів як за допомогою податкового розщеплення, так і прямого надання коштів⁴. Міжбюджетні трансферти є коштами, які безоплатно і безповоротно передаються з одного бюджету до іншого з метою вирівнювання дохідної спроможності різних бюджетів та реалізації державних програм, пов'язаних із соціальним захистом, наданням пільг та виконанням інвестиційних проектів тощо; їх сума визначається на основі розрахунків видаткових потреб бюджету та його потенційних доходів⁵.

У бюджетних системах зі стабільним розподілом доходів і повноважень за видатками трансферти є основним механізмом гармонізації міжбюджетних відносин. У науковій літературі і на практиці розрізняють два основні типи міжбюджетних трансфертів: вертикальні (від бюджетів вищого рівня до нижчестоящих) і горизонтальні (між бюджетами одного рівня). Вертикальні міжбюджетні трансферти, у свою чергу, поділяються на загальні (вирівнюючі) і цільові (спеціальні). Загальний, або вирівнюючий, трансферт спрямований на згладжування відмінностей між регіонами за бюджетною забезпеченістю доходами щодо потреб у видатках, що виходять з бюджетних повноважень. Цільові (спеціальні) трансферти призначаються для здійснення певних завдань державної регіональної політики⁶.

Міжбюджетні трансферти надаються з метою: 1) коригування вертикальних фіскальних дисбалансів – покриття фіскального розриву між видатковими потребами і плановими обсягами закріплених доходів місцевих бюджетів; 2) фінансування, компенсації витрат (втрат) місцевих бюджетів, що пов'язані з реалізацією загальнодержавної політики; 3) коригування горизонтальних фіскальних розривів (фінансового вирівнювання); 4) коригування зовнішніх ефектів, що виникають при наданні суспільних послуг або впливають на якість їх надання, – для компенсації органам місцевого самоврядування витрат на суспільні послуги, надання яких спричиняє позитивний або негативний вплив на інші адміністративно-територіальні одиниці; 5) координації, гармонізації видатків місцевих бюджетів, що пов'язані з реалізацією державних цільових програм; 6) забезпечення ефективності справляння місцевих податків і зборів, фінансового управління на місцевому рівні; 7) забезпечення гнучкості реалізації макроекономічної й соціальної політики уряду країни⁷.

Сучасну систему міжбюджетних трансфертів як найважливішу складову механізму бюджетного регулювання можна трактувати як сукупність визначених чинним законодавством міжбюджетних трансфертів, що використовуються для збалансування місцевих бюджетів усіх рівнів, вирівнювання бюджетних диспропорцій, а також фінансового забезпечення виконання власних та делегованих державою повноважень органами місцевого самоврядування⁸. У свою чергу механізм застосування міжбюджетних трансфертів, що реалізується через сукупність інструментів та систему інституційно-правових структур, є перерозподілом фінансових ресурсів між ланками бюджетної системи та має на меті стимулювання соціально-економічного розвитку регіонів⁹. Міжбюджетні трансферти слід розглядати як складову міжбюджетних відносин, що безпосередньо впливає на забезпеченість громадян суспільними послугами, фінансове вирівнювання місцевих бюджетів в умовах наявності фінансових диспропорцій між «багатими» та «бідними» територіальними громадами, виконання важливих економічних і соціальних програм тощо¹⁰.

Поняття офіційних трансфертів у вітчизняній економічній практиці почало застосовуватися з 1996 р. одночасно із введенням нової структури бюджетної класифікації України, яка була затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 12 липня 1996 р. № 327/96-ВР¹¹. Залежно від цільового спрямування коштів згідно з бюджетною класифікацією офіційні трансферти поділялись на дві групи: поточні (дотації) і капітальні (субвенції). Згодом поняття «міжбюджетний трансферт» було визначено в Бюджетному кодексі України від 21 червня 2001 р. № 2542-III, надалі – у Бюджетному кодексі України від 8 липня 2010 р. № 2456-VI¹² в однотипній редакції, а саме: «міжбюджетні трансферти – це кошти, які безоплатно і безповоротно передаються з одного бюджету до іншого». При цьому варто звернути увагу на те, що в обох редакціях кодексу використовується також поняття «трансферт», яке означає кошти, одержані від інших органів державної влади, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування, інших держав або міжнародних організацій на безоплатній та безповоротній основі (ст. 9), тобто поняття «трансферт» і «міжбюджетний трансферт» співвідносяться як ціле і частка.

Упродовж останніх 15 років бюджетне законодавство України неодноразово зазнавало змін у частині визначення загальної класифікації міжбюджетних трансфертів, які можуть використовуватися у міжбюджетних відносинах між державним бюджетом і місцевими бюджетами та між місцевими бюджетами. Ці зміни у визначенні видового складу міжбюджетних трансфертів подано нами в таблиці 1.

Водночас у бюджетному законодавстві спостерігаються зміни у частині визначення різновидів міжбюджетних трансфертів, які надаються з державного бюджету місцевим бюджетам, а також з одного місцевого бюджету до іншого. Зміни видового складу міжбюджетних трансфертів з державного бюджету місцевим бюджетам та між місцевими бюджетами викладені й узагальнені нами в таблицях 2, 3.

Таблиця 1

Загальна класифікація видів міжбюджетних трансфертів

Бюджетний кодекс України від 21 червня 2001 р. № 2542-III, ст. 2, 96, 100	Бюджетний кодекс України від 8 липня 2010 р. № 2456-VI в першій редакції, ст. 2, 96, 100	Бюджетний кодекс України від 8 липня 2010 р. № 2456-VI в чинній редакції, ст. 2, 96, 100
1) дотація вирівнювання; 2) субвенція; 3) кошти, що передаються до державного бюджету України та місцевих бюджетів з інших місцевих бюджетів; 4) інші дотації	1) дотація вирівнювання; 2) субвенція; 3) кошти, що передаються до державного бюджету та місцевих бюджетів з інших місцевих бюджетів; 4) додаткові дотації	1) базова дотація; 2) субвенція; 3) реверсна дотація; 4) додаткові дотації

Таблиця 2

Види міжбюджетних трансфертів з Державного бюджету України

Бюджетний кодекс України від 21 червня 2001 р. № 2542-III, ст. 97	Бюджетний кодекс України від 8 липня 2010 р. № 2456-VI в першій редакції, ст. 97	Бюджетний кодекс України від 8 липня 2010 р. № 2456-VI в чинній редакції, ст. 97
1 - дотація вирівнювання бюджету АРК, обласним бюджетам, бюджетам міст Києва та Севастополя, районним бюджетам та бюджетам міст республіканського АРК та міст обласного значення; 2 - субвенція на здійснення програм соціального захисту; 3 - субвенція на компенсацію втрат доходів бюджетів місцевого самоврядування на виконання власних повноважень внаслідок надання пільг, встановлених державою; 4 - субвенція на виконання інвестиційних проектів; 5 - інші субвенції	1 - дотація вирівнювання бюджету АРК, обласним бюджетам, бюджетам міст Києва та Севастополя, районним бюджетам та бюджетам міст республіканського АРК та обласного значення, іншим бюджетам місцевого самоврядування, для яких у державному бюджеті визначаються міжбюджетні трансферти; 2 - додаткова дотація на вирівнювання фінансової забезпеченості місцевих бюджетів; 3 - субвенції на здійснення державних програм соціального захисту; 4 - додаткова дотація на компенсацію втрат доходів місцевих бюджетів, що не враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів, у результаті надання пільг, встановлених державою; 5 - субвенція на виконання інвестиційних програм (проектів); 6 - інші додаткові дотації та субвенції	1 - базова дотація; 2 - субвенції на здійснення державних програм соціального захисту; 3 - додаткова дотація на компенсацію втрат доходів місцевих бюджетів внаслідок надання пільг, встановлених державою; 4 - субвенція на виконання інвестиційних проектів; 5 - освітня субвенція; 6 - медична субвенція; 7 - субвенція на фінансування заходів соціально-економічної компенсації ризику населення, яке проживає на території зони спостереження; 8 - субвенція на проекти ліквідації підприємств вугільної і торфодобувної промисловості та утримання водовідливних комплексів у безпечному режимі на умовах співфінансування (50 %); 9 - інші додаткові дотації та інші субвенції

Таблиця 3

Види міжбюджетних трансфертів між місцевими бюджетами

Бюджетний кодекс України від 21 червня 2001 р. № 2542-III, ст. 101	Бюджетний кодекс України від 8 липня 2010 р. № 2456-VI в першій редакції, ст. 101	Бюджетний кодекс України від 8 липня 2010 р. № 2456-VI в чинній редакції, ст. 101
<p>1 - дотація вирівнювання бюджетам районів у містах, бюджетам сіл, селищ, міст районного значення та їх об'єднань, а також кошти, що передаються з цих бюджетів, які надаються з міських (міст Києва і Севастополя, міст республіканського АРК та міст обласного значення) та районних бюджетів;</p> <p>2 - субвенції, які надаються з відповідних бюджетів за рішенням Верховної Ради АРК та відповідних рад:</p> <ul style="list-style-type: none"> - субвенції на утримання об'єктів спільного користування чи ліквідацію негативних наслідків діяльності об'єктів спільного користування; - субвенції на виконання власних повноважень територіальних громад сіл, селищ, міст та їх об'єднань; - субвенції на виконання інвестиційних проектів; - інші субвенції 	<p>1 - дотація вирівнювання бюджетам районів у містах, бюджетам сіл, їх об'єднань, селищ, міст районного значення (крім бюджетів місцевого самоврядування, для яких у державному бюджеті визначаються міжбюджетні трансферти), а також кошти, що передаються з таких бюджетів до міських (міст Києва та Севастополя, міст республіканського АРК та обласного значення) і районних бюджетів, які надаються з міських (міст Києва та Севастополя, міст республіканського АРК та обласного значення) і районних бюджетів;</p> <p>2 - субвенції, які надаються з відповідних бюджетів за рішенням Верховної Ради АРК та місцевих рад:</p> <ul style="list-style-type: none"> - субвенції на утримання об'єктів спільного користування чи ліквідацію негативних наслідків діяльності об'єктів спільного користування; - субвенції на проведення видатків місцевих бюджетів, що враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів; - субвенції на проведення видатків бюджетів місцевого самоврядування, що не враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів; - субвенції на виконання інвестиційних програм (проектів), у тому числі на будівництво або реконструкцію об'єктів спільного користування; - додаткові дотації та інші субвенції 	<p>1 - субвенції, які надаються з відповідних бюджетів за рішенням Верховної Ради АРК та відповідних рад:</p> <ul style="list-style-type: none"> - субвенції на утримання об'єктів спільного користування чи ліквідацію негативних наслідків діяльності об'єктів спільного користування; - субвенції на виконання інвестиційних проектів, у тому числі на будівництво або реконструкцію об'єктів спільного користування; - дотації та інші субвенції

Так, до інших субвенцій можна віднести субвенції на формування відповідної інфраструктури згідно з планом соціально-економічного розвитку територіальної громади у разі, якщо її межі повністю відповідають межам, визначеним перспективним планом формування територій громад Автономної Республіки Крим, області, надання яких з державного бюджету з метою здійснення фінансової підтримки об'єднаних територіальних громад передбачено частиною першою ст. 10 Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» від 05 лютого 2015 р. № 157-VIII¹³.

Як бачимо, чинне бюджетне законодавство передбачає нову систему горизонтального вирівнювання податкоспроможності територій з одночасним стимулюванням до нарощування дохідної бази замість системи бюджетного збалансування. Зрозуміло, що різні види трансфертів мають різне значення для розвитку та реалізації міжбюджетних відносин у країні. Так, базова дотація має компенсаторний характер та повинна забезпечувати вирівнювання податкоспроможності місцевих бюджетів за закріпленими доходами. Останні зміни у видовому складі міжбюджетних трансфертів суттєво вплинули на механізм формування місцевих бюджетів з 2015 р., адже відтепер бюджетне вирівнювання здійснюється не за видатками, а за доходами місцевих бюджетів. Подібний підхід використовується в багатьох країнах світу.

Необхідно зазначити, що протягом 2015–2016 рр. тривала законопроектна робота, спрямована на удосконалення бюджетного законодавства в частині регулювання міжбюджетних трансфертів. Так, у Комітеті Верховної Ради України з питань бюджету серед 169 законопроектів, з підготовки яких комітет визначено головним, 10 законопроектів станом на 26 грудня 2016 р. містять пропозиції щодо удосконалення використання міжбюджетних трансфертів як інструменту фінансово-правового регулювання доходів місцевих бюджетів. На увагу, зокрема, заслуговують проект Закону про внесення змін до Бюджетного кодексу України (щодо посилення фінансової самодостатності територіальних громад) (№ 1900 від 30 січня 2015 р.), проект Закону про внесення змін до Бюджетного кодексу України (щодо розширення повноважень органів місцевого самоврядування сіл, селищ, міст районного значення) (№ 2069а від 12 червня 2015 р.), в яких пропонується доповнити перелік трансфертів, що надаються з Державного бюджету України місцевим бюджетам, субвенцією на будівництво, реконструкцію, ремонт та утримання районних автомобільних доріг, вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах; проект Закону про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо фінансування будівництва інженерних споруд з метою зміцнення обороноздатності держави (№ 2103а від 17 червня 2015 р.), що передбачає встановлення в умовах особливого періоду субвенції на заходи з будівництва інженерних споруд з метою зміцнення обороноздатності держави з одного місцевого бюджету іншому для компенсації відповідних видатків; проект Закону про внесення змін до Бюджетного кодексу України (щодо забезпечення надходжень до місцевих бюджетів та оптимізації надання медичної й освітньої субвенції) (№ 2520 від 02 квітня 2015 р.), який, аналогічно проектам за № 1900 від 30 січня 2015 р., № 2069а від 12 червня 2015 р., передбачає встановлення субвенції з державно-

го бюджету на будівництво, реконструкцію, ремонт та утримання вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах, а також містить пропозиції щодо оптимізації медичної та освітньої субвенцій; проект Закону про внесення зміни до Бюджетного кодексу України щодо зміцнення фінансового стану місцевих бюджетів (№ 5206 від 30 вересня 2016 р.), яким пропонується відновити ст. 103³ «Субвенція на підготовку робітничих кадрів» й викласти її в новій редакції та ін.

Підсумовуючи наведене, слід констатувати, що сучасний механізм застосування міжбюджетних трансфертів, що реалізується через сукупність інструментів та систему інституційно-правових засад, передбачає перерозподіл фінансових ресурсів між ланками бюджетної системи та має на меті стимулювання соціально-економічного розвитку регіонів. Метою запровадження системи фінансового вирівнювання є забезпечення ефективного виконання повноважень щодо надання суспільних послуг їх споживачам, при цьому систему фінансового вирівнювання формують трансферти вирівнювання на виконання делегованих органам місцевого самоврядування та місцевим органам державної влади повноважень. Також можна зробити висновок про надання чинним законодавством можливостей для підвищення бюджетної та фінансової самостійності місцевих бюджетів.

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> 2. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21 травня 1997 р. № 280/97-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80/page> 3. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. № 436-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15> 4. Мацюра С. І. Трансферти в системі міжбюджетних відносин // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – № 5. – С. 224; 5. Старух А. І. Механізм функціонування міжбюджетних відносин в Україні // Економіка та держава. – 2014. – № 4. – С. 109; 6. Вінницька О. А. Вплив міжбюджетних трансфертів на дохідну частину місцевих бюджетів // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2015. – Вип. 14. – Ч. 1. – С. 140; 7. Кузькін Є. Ю., Котляревський Я. В., Шишко О. В. Зарубіжний досвід фіскальної децентралізації: проблеми та шляхи їх розв'язання // Фінанси України. – 2015. – № 12. С. 65; 8. Ткач К. М., Москальов А. А. Діалектика розвитку системи міжбюджетних трансфертів // Гроші, фінанси, кредит. – 2015. – Вип. 2 (58). С. 172; 9. Півторак М. В. Аналіз сучасного механізму міжбюджетних трансфертів // Финансы, учет, банки. – 2014. – № 1 (20). С. 221; 10. Старух А. І. Згадана праця. С. 109-110; 11. Про структуру бюджетної класифікації України : Постанова Кабінету Міністрів України від 12 липня 1996 р. № 327/96-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/327/96-%D0%B2%D1%80> 12. Бюджетний кодекс України від 8 липня 2010 р. № 2456-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2456-17/page> 13. Про добровільне об'єднання територіальних громад : Закон України від 05 лютого 2015 р. № 157-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/157-19>

Gorbaichuk L. V. Inter-budget transfers as an instrument for financial and legal regulation of local budgets

The article analyzes the definition of the essence of the concept of «inter-budget transfers» from a scientific perspective and in accordance with the budget legislation. It found that the basic purpose of inter-budget transfers are the implementation of financial equalization to regulate the incomes of local budgets. It is shown that the concept of official transfers in domestic economic practice began to apply from 1996 simultaneously with the introduction of the new structure of budget classification of Ukraine, which was approved by the Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of July 12, 1996. Official transfers were divided into two groups – current (grants) and capital (subvention) depending on the targeted use of funds under the budget classification. Subsequently, the concept of «inter-budget transfer» was defined in the Budget Code of Ukraine of June 21, 2001, then – in the Budget Code of Ukraine of July 8, 2010 in similar redaction, such as «inter-budget transfers – resources transferred free of redemption and repayment from one budget to another one». In the context of the topic analyzed changes in the budget legislation concerning the establishment of types of inter-budget transfers. It is concluded that the current budget law provides for a new system of horizontal fiscal equalization areas while incentives to increase the revenue base of the system instead of balancing the budget. Paying attention to the results of the contemporary stage of the legislative work on the improvement of the budget legislation regarding to the regulation of inter-budgetary transfers. It is shown that in the Budget committee of Verkhovna Rada of Ukraine among of 169 bills on the preparation that this committee defined as the main, 10 bills as of December 26, 2016 containing proposals for improving the use of inter-budget transfers as a tool for financial and legal regulation of local budgets. Summarized the issues on which such bills most often are initiating. The modern mechanism of inter-budget transfers, implemented through a set of instruments and a system of institutional and legal framework provides for the redistribution of financial resources between the links of the budget system and aims to stimulate socio-economic development of regions. The purpose of establishment a system of financial equalization is to ensure the effective implementation of the authority to provide public services to consumers, with a system of financial compensation form equalization transfers for delegated to local governments and local government powers. You can also conclude that the current legislation providing opportunities to improve fiscal and financial autonomy of local budgets.

Key words: budget system, inter-budget relations, inter-budget transfers, the state budget, local budgets, local government's budgets, the Budget Code of Ukraine.

УДК 343.364

В. М. НІКІТЕНКО,
аспірант Інституту держави і права
ім. В. М. Корецького НАН України

**ВИЗНАЧЕННЯ ПРЕДМЕТА ЗЛОЧИНІВ, ПОВ'ЯЗАНИХ
ІЗ ФАЛЬСИФІКАЦІЄЮ ДОКАЗІВ**

У статті розглянуто одне з актуальних питань кримінального права щодо визначення предмета злочинів, пов'язаних із фальсифікацією доказів. На підставі проведеного дослідження наведено предмет цих злочинів з урахуванням закріплених у КК України норм, які передбачають відповідальність за такі діяння.